

Szer Üzenete-díj 2013: Karácsony Sándor méltatása

Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark posztumusz Szer Üzenete-díjban részesíti Dr. Karácsony Sándort, akinek hozzátartozói - unokája, dédunokája és keresztfia – elfogadták a meghívást és itt ülnek közöttünk ezen a szép ünnepen. Levente Péter tavalyi díjazottunk fontos missziót lát el, ezért nem tudott ma eljönni Ópusztaszerre. Karácsony Sándor nagy tisztelőjeként, követőjeként azonban elküldte nekünk méltatását, amelyet Szenczi Árpád Dániel közreműködésével írt. Kérem, hallgassák meg!

Karácsony Sándor "művész" pedagógusként – hiszen a pedagógia közvetítőművészet - fejtette ki keresztyén pedagógiai életművét. Kontra György szerint: az a magyar kálvinista pedagógus volt, akinek egészen eredeti, az evangéliumból természetesen folyó református szellemű, egyben ökumenikus koncepciója volt. Oly korban élt, amelyben az általa képviselt pedagógiai elv és hivatástudat képviselője nem volt zavartalan és harc nélküli. A protestáns egyéniségkultuszt vette alapul, amikor a kollektív szellem érvényesült minden téren. Az evangélium realitását hirdette. Az oktatástól húzódozott, mondván, hogy aki oktat, magas lovon ül, mert az okos oktatja az oktalant, aki szinte olyan, mint az oktalán állat. **A nevelés és a növekedés csak közös ügy lehet, saját magunk is növekedvén neveljünk.**

Karácsony Sándor keresztyén, magyar reformpedagógus munkásságának terjesztőjeként és ihletett folytatójaként ajánlok figyelmükbe néhány információt. Az elmúlt évtizedekben az Apor Vilmos Katolikus Tanítóképzőben drámapedagógus szakon, az Evangélikus Hittudományi Egyetem óraadójaként protestáns hittanár jelöltekkel, magyarul értő tantestületekkel, nevelési értekezleteken oszthatom meg Karácsony Sándor társaslelki kategóriáit kisgyermekkortól ifjú korig.

1983-ban, egy súlyos családi tragédia poklában, negyven évesen döbbsenem rá, hogy éretlen felnőtt vagyok. Akkor találkoztam Karácsony Sándor gondolataival, Kontra György orvos-biológus, polihisztor professzor jóvoltából. Három évig hallgattuk Karácsony Sándor érett felnőttiségre buzdító módszerének gyöngyszemeit, amelyeket a lelki nevelés fontosságának fonalára fűzőgettünk. **Nem elég gyermekeink testét edzeni, szellemét iskoláztatni, a lelkével is szükséges törődnünk, hogy kötelességtudó, lelkiismeretes, felelősséget vállaló, érett felnőtté növekedjen.** Azóta törekszem én is magatartáskultúra tanulóként érett felnőttiségre.

Karácsony nevelésmélete nemcsak a növendéknek, hanem a nevelőnek is szabadságot ad a megkötöttségek helyett, s rámutat arra, hogy egyedül üdvözítő módszer nincs. A nevelő ugyanakkor köteles azokat az eszközöket igénybe venni, amelyek az ő egyéniségéhez a legharmonikusabban idomulnak. Csak így válik nevelő munkája életszerűvé, szubjektívvé. Minden nevelő útja egyéni út, expedíció olyan idegen területekre, amelyek mások, mint akár csak egy évvel ezelőtt is voltak. Az az irányzat, mely a módszert teszi a pedagógia tengelyévé, szükségszerűen gépies munkává teszi a nevelés folyamatát. Így az elhivatottságot érző nevelő minduntalan kínos helyzetbe kerül, kénytelen magában megtagadni a legegényibbet. Ha e módszeres szellem túlteng, a tanári munka teátrális produkcióként értékelődik, s az eredmény figyelmen kívül marad.

Karácsony Sándor harmadik utas nyitottsága 1936-ban és 1948-ban is ellenkezést váltott ki hivatalos körökben. A bolsevizmus bugyraiban még a nyugdíját is megvonták. Ő azonban tiltások és túrések közepette is következetesen csiszolgatta talentumát, a végső elszámolásra készen Teremtőjének.

Ma, itt Ópusztaszeren, a mindenkori farizeusok helyett is köszönetemet fejezem ki gondolkodó kortársaim és kiszolgáltatottan reménykedő utódaink nevében Karácsony Sándor atyánkfiaának, szellemi örökségünkért. Ép lélektől gyarapodik a szellem és gyógyulhat a test. *Levente Péter, önképző társaslény, Héreg-Nagykőrös, 2013. 09. 08.*